Иступање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова на панелу "Западни Балкан: да ли је ЕУ и даље фактор привлачења?" који се одржава у оквиру Бледског стратешког форума:

„Уважене колеге, даме и господо,

Чланство у Европској унији за Србију остаје један од највиших спољнополитичких приоритета. До сада смо били сведоци да перспектива чланства даје снажан подстрек свеобухватним реформама које Србија спроводи, али и подстицај помирењу и регионалној сарадњи на Балкану. Обећање дато државама региона, Солунским документом, да ће постати пуноправне чланице ЕУ по испуњењу услова, улива наду да ће наши напори да изградимо демократска друштва и конкурентне економије у оквиру ширег региона опредељеног за мир и стабилност, бити препознати од стране ЕУ. Јачање регионалне сарадње у свим сегментима на Западном Балкану видимо као једно од кључних средстава на путу чланства у ЕУ.

Ипак, од Солунске агенде из 2003. године, само су Словенија и Хрватска постале државе чланице. Србија и Црна Гора су започеле приступне преговоре, док Македонија, иако је већ дуги низ година кандидат за чланство, још увек није започела преговоре. Албанија, иако кандидат, није отворила приступне преговоре, док БиХ има статус потенцијалног кандидата. Када се подвуче црта испод тих резултата може се рећи да је успех једва половичан, али је потребно нагласити да је ентузијазам за чланство, на страни држава кандидата и потенцијалних кандидата, и даље значајно висок, а мора се и то рећи, значајно виши него на страни многих држава чланица према политици даљег проширења.

Општа политичка клима у којој се одвија процес проширења ЕУ на државе Западног Балкана је значајно другачија и не тако повољна. У измењеним геополитичким и безбедносним околностима у свом окружењу, Европска унија, суочавајући се са све видљивијим последицама економске и миграционе кризе, Брегзита и растућим изазовом тероризма, ризикује да у очима јавности, сопствених чланица, тако и кандидата, изгуби своју привлачност. Додатно, политика условљавања неретко се спроводи без довољно

политичког разумевања, чиме се у јавности држава кандидата ствара утисак неравноправног односа, а постављени услови изгледају као „покретна мета". Стога је важно очувати динамику у процесу европских интеграција кроз валоризовање конкретним напредовањем у преговорима са ЕУ.

Даме и господо,

Упркос свим овим околностима, Србија је наставила свој интеграциони процес, коју у својој крајњој линији треба да омогући њено пуноправно чланство. Са друге стране, нисмо идеалисти. Свесни смо да је ЕУ данас, значајно другачија, у политичком и економском смислу од оне ЕУ која је креирала Солунску агенду. То нас враћа на тему нашег скупа – „да ли је ЕУ и даље примамљива опција?". Можда би у неком тренутку ово питање могло да се преформулише у „да ли су европске вредности и даље примамљива опција", јер сматрам да су те две ствари полако почеле да добијају свој, ако могу тако да кажем, засебан живот. Европска унија, као породица народа, која дели исте или сличне вредности, налази се на раскрсници, у тренутку када је неопходно изнова дефинисати заједничке интересе, који би као кохезиони елемент, омогућили да се овај велики мировни пројекат, а он је то у својој суштини од самог почетка и био, настави и оснажи. Са друге стране, сведоци смо чињенице да су многе прокламоване европске вредности, у последње време доведене у питање и у појединим чланицама Уније. Србија је протеклих година својом активном политиком у процесу помирења на Западном Балкану, спроводећи политичке, правне и економске реформе, јачањем владавине права и институција, залагањем за јачање добросуседске политике, својим односом и реакцијом на мигрантску кризу, недвосмислено показала да је у потпуности посвећена европским вредностима, које доживљава као цивилизацијска достигнућа којима треба стремити.

Даме и господо,

У овом тренутку је тешко рећи како ће изгледати ЕУ у тренутку када Србија заврши свој преговарачки процес, тј. колико ће ЕУ изгледати примамљива у политичком и економском смислу за све оне државе Западног Балкана које се налазе у некој од фаза приступног процеса. Ипак, желимо да верујемо да ће државе чланице наћи довољно снаге да сачувају све предности заједништва, како би се европском пројекту удахнула нова снага која би га учинила додатно привлачним за државе кандидате. Мој је утисак да се у протеклим годинама, услед разлога које сам већ споменуо, некако заборавио основни разлог због којег су се државе Европе, након стравичног Другог светског рата, одлучиле на заједничко деловање. Мир у Европи нема цену, најважнији интерес који мора остати очуван у будућности је мир у Европи и све промене у архитектури заједничке европске куће морају бити усмерене у том правцу.

Уједно, не сме се заборавити да је политика проширења једна од најуспешнијих политика у историји европског пројекта, којом је надахнута трансформација великог броја држава и проширен простор слободе и просперитета. У том смислу, приступање држава Западног Балкана додатно би оснажило европску идеју у тренуцима када се она, у самим чланицама, суочава са изазовима и сумњама који замагљују њен историјски значај.

Даме и господо,

Све опције су у будућности отворене и одговорност на свима нама, на свим европским политичарима је велика. Србија ће себе, током свог реформског и преговарачког процеса, учинити једнако добром и успешном. Верујем да ће то бити на задовољство, али пре свега у интересу, свих држава чланица, као и региона Западног Балкана.

Хвала на пажњи!"

{youtube}gklJqWnQENM{/youtube}